

kuten ihailtava Gladstone, Englannin »suuri vanha mies», ovat niinkään olleet alkoholin vastustajia. Vielä enemmän: työväen varsinaiset edustajatkin, Bebel ja Branting, ovat vihdoin saaneet alistua sen tahdon mukaan.

Kun minä kerran laivalla matkustin Turusta Lyypekiin, istui kapteeni ja eräs toinen herrasmies tupakkahtyissä totia juoden. He pyysivät minuakin seuraansa »iloitsemaan». Menin »iloitsemaan», mutta kieltäydyin jyrkästi juomasta. He myönsivätkin, että olin suuresti saattanut heidät »iloisiksi», enemmän kuin toti, ja kummastelivat, että »maistamattakin» voin olla niin iloinen ja hilpeä. Niin, juuri sen takia, väitin minä.

Alkoholi tekee iloiseksi yhtä vähän kuin ravitsee. Mutta kun se kerran häviää, silloin tosiaan kasvaa ilo paljon suuremmaksi miljoonissa ihmisissä ja parempi tulevaisuus koittaa ihmiskunnalle.

29. 4. 23.

PUHE

KIELTOLAKI JUHLIIN.

Kun Suomen työväenpuolue kesällä v. 1899 perustettiin, käsittivät vain harvat henkilöt, miten rohkea, melkein uhkarohkea teko tämä oli ja miten äärettömän tärkeä se oli *kaikille* Suomen kansalaisille, puhumattakaan siitä, mitä se merkitsi itse työväelle. Bobrikoff, Suomen pyöveli — sen arvonimen hän ansaitsee yhtä hyvin kuin Muravieff Puolassa — oli muutamia kuukausia aikaisemmin hävittänyt Suomen »perustuslait». Suomen kansan perustus *paperilla* oli juuri hävitetty, mutta huolimatta tästä ja Bobrikoffin hirmuvallasta tahi oikeammin *juuri tämän takia* Suomen kansan »syvät rivit» rohkeasti nousivat ja konsolideerautuivat, s. o. kokosivat voimansa yhteen ja perustivat oman puo-

luen. Niinkuin Ranskan suuressa vallankumouksessa kolmannen säädyn julistautuminen heti alussa koko kansan varsinaiseksi edustajaksi oli mitä selvin veretön vallankumouksellinen teko — kuten nyt yleisesti tunnustetaan — ja niin sanoakseni uhkarohkea yritys, joka pelasti koko Länsi-Euroopan yksinvallasta ja feodaalisesta sorrosta, niin oli Suomen työväenpuolueen perustaminen keskellä Bobrikoffin hirmuvaltaa suhteellisesti yhtä rohkea teko, joka pelasti Suomen *kaikki* kansalaiset joutumasta lopullisesti tsarismin ja venäläisen feodalismen kuristettaviksi. Teko todistaa suuren Dantonin lauseen oikeaksi, että semmoisissa oloissa on ennen kaikkea rohkeus (ei uhkarohkeus) tarpeen («du courage, du courage, du courage»). Asia ei muutu siitä, että B. meni pitemmällekin, sillä kansan syvät rivit olivat nyt valveilla ja niitä B. pelkäsi, kuten kaikki todelliset tyrannit, kaikkein enimminkin, ja *juuri se* esti hänet täydelleen kukistamasta meitä; seuraavina aikoina juuri nämä syvät rivit kävivät *eturintamassa* meidän vapaustaistelussamme — sen tulee historia aina todistamaan.

Mutta Suomen työväenpuolueen perustaminen ei vain luonut *elävää* ja *pysyvää* perustusta Suomen kansan vapaudelle «paperiperustusten» asemasta, jotka helmikuun manifestissa tuhottiin, se loi toisenkin vankan perustuksen kansan, koko kansan pelastamiselle ja vaurastumiselle, jota ei ole vähäksi arvioitava, vaikka moni lyhytnäköinen kansalainen ei sitä vielä ymmärrä: se laski *perustuksen Suomen kieltolaille*. Ei sovi vähäksi arvioida niiden henkilöiden työtä, jotka sitä ennen *kaikissa* kansanluokissa työskentelevät raittiuden puolesta, mutta epäamättömäksi tosiasiaksi jää kuitenkin *ikuisiksi ajoiksi*, että Suomen työväki oli ensimmäinen suuri yhteys, liittymä Suomessa, joka *rohkeasti ja päättäväisesti asetti ohjelmaansa täydellisen* kieltolain. Näin rohkeata askelta eivät silloiset «raittiusyhdistyksetkään» uskaltaneet ottaa! Se hämmästytti Brantingiakin, joka kummastellen kääntyi puoleeni ja kysyi:

oliko se todenteolla tarkoitettu. Sama rohkeus se tässäkin suhteessa johti Suomen työväen »luokkasielua» oikeaan loppupäätökseen. Ja se ansaitsee siitäkin jälkimaailman kiitoksen ja *se tulee sen saamaankin*.

Halla kävi sitten Suomen kansan vainioilla, kuten monasti ennenkin, mutta syvät rivit, kansan pohjakerrokset pysyivät valveilla; ne loivat yleisen äänioikeuden ja — *yleisen kieltolain*. Kansan eduskunta hyväksyi sen *yksimielisesti*; eduskunnan puhemies nousi seisomaan (huom.!), kun se hyväksyttiin, ja esimerkki tarttui.

Mutta taas sattui hallayö: ei se kuitenkaan jaksanut tykkänään hävittää kieltolakia, ei edes sisällinen kapinaan, joka loppui niiden voittoon, jotka suureksi osaksi eivät sitä hyväksyneet.

Ja yhtä kaikki ei voi kieltää, että nykyään läpi suuren osan Eurooppaa käypi kieltolaille vihamielinen tuuli.

Mistä tämä johtuu?

Epäilemättä se johtuu etupäässä kahdesta seikasta.

Tilapäisesti Euroopan *yläilmoissa* nykyään vallitsee taantumus. Ranska, vallankumouksen vanha pesämaa (!) käy etunenässä, Italia, Espanja, Englanti y. m. seuraavat jäljessä. Romaanilaiset maat elävät hyvin suuressa määrässä alkoholipitoisten aineitten viljelyksestä. Tunnettua on, miten tämä on vaikuttanut Norjan raittiuslainsäädäntöön ja Islannin kieltolakiin, Islannin, joka ensimmäisenä kaikista maista, ennen Suomeakin, ehti saattaa kieltolain käytäntöön. Mutta Englanti? Sekin on äskettäin valtavalla ääntenenemistöllä eduskunnassaan hylännyt kieltolain. Niin on nyt sielläkin tilapäisesti ja *toistaiseksi* vanhoillinen hallitus.

Ja toiseksi on alkoholi nautintoaine sadoilletuhansille ihmisille, jotka eivät mielellään tahdo luopua tästä nautinnosta yhtä vähän kuin tupakanpoltosta.

Nämä molemmat seikat vaikuttavat alkoholin valtaan ja kieltolain vastustamiseen.

Mutta tähän liittyy vielä kolmaskin tekijä: hallitseven luokkien puuttuva sosiaalinen käsitys. Kokemus Amerikasta osoittaa, että sosiaalinen ymmärrys voi voittaa nautinnonhimon kannattamisen, ellei alkoholin tuotanto maassa ole valtavan suuri. Amerikka on, kuten tunnettu, oikein *perustuslaillisesti* säätänyt kieltolain, vaikka sillä onkin vanhoillinen hallitusluokka. Amerikan johtavat ainekset ovat ennen kaikkea rahanahneita, mutta juuri sen takia ne kannattavat kieltolakia, koska raitis työmies suuresti kohottaa tuotantoa ja «lisävoittoa». Semmoista ymmärrystä ei vielä ole olemassa Euroopan vanhoillisissa piireissä. Ainoastaan Venäjän perusteellinen vallansiirto loi täydellisen kieltolain. Elin 2 1/2 vuotta Venäjällä uusissa oloissa, mutta en nähnyt sinä aikana *yhtään* päihtynyttä ihmistä, vaikka liukuin kaikkialla. Ja kuitenkin loi Witte — muuten tsarismiin kyvykkäimpiä valtiomiehiä — horjuvan tsaarivallan pelastamiseksi valtion viinamonopolin ja edisti siten melkoisesti kansan juomishalua. Mutta sielläkin ymmärsi jo rutivanhoillinen sotavaen ylipäällikkö Nikolai Nikolajevitsh, ettei juopuneilla *sotilailta* voitoja saavuteta, ja sentähden *häinkin* edisti kieltolakia.

Alkoholi on vaarallista myrkyä, ja kuten eräs tunnettu tutkija sanoo, sitä vaarallisempaa, kun sitä ei riittävästi semmoisena pidetä. Muitten myrkyjen suhteen käytetään pakkokeinoja, ja etyylin suhteen on tehtävä samoin. Se ei tunne tahi ei tahdo tuntea maailmaa, joka luulee, että saarnaamalla saadaan ihmisiä luopumaan tästä «nautintoaineesta». Yhtä lapsellinen on väite, että kun säädettyä kieltolakia niin paljon rikotaan, on se hylättävä. Miksi ei hylätä muita ehkäiseviä lakeja, joita yhtä paljon rikotaan.

Kun kansanvalta Euroopassa kasvaa tahi suurempi sosiaalinen ymmärrys pääsee vallalle, säädetään kuten Venäjällä ja Amerikassa joka maassa kieltolakeja.

»Eppure si muove», lausui suuri Galilei: se liikkuu kuitenkin. Niin, ihmiskunta edistyy tälläkin alalla — se on varmaa. Edistyksen kulkua ei *mikään mahti* voi

ehkäistä kuin *tilapäisesti*. Ja siinä toivossa mekin voimme elää. Kieltolaki tulee kulkemaan voittokulkuansa kaikissa maissa ja asianomaisten *täytyy* vihdoin tehokkaasti valvoa sen täyttämistä.

8. 5. 23.

RAITTIUDEN PUOLESTA.

(Puhe »Koiton» juhlassa.)

»Sä toivo viinit, sukkokset
Ja siivet runoheposes,
Sen seimet rehurikkaiks.
Ken ei voi pitää naisesta
Ja laulusta ja viinistä,
Sen sanoo Luther narriks».

Niin, eikö tämä ole naisrakkauden, laulun ja viinin »korkea veisu»? Ja sitä väittää muka vielä uskonpuhdistuksen isä, itse Lutherus! Kyllä Luther rakasti intohimoisesti ainakin yhtä naista, koska vastoin silloisen kirkon määräyksiä nai Katarina v. Boran, ja hänellä oli alussa hyvinkin vapaamielisiä ajatuksia rakkaudesta,*) koska hän antoi aviomiehelle oikeuden kääntyä toisen naisen puoleen, jos aviovaimo oli »kykenemätön». Samoin hän salli — tietysti valtiollisista syistä —, että Hessenin maakreivi Philipp nai rakastajattarensa Margarethe von der Saale'n, vaikka samalla oli naimisissa Christinan, Saksin ruhtinattaren kanssa. Tietävästi hän myös rakasti laulua ja soittoa, mutta juopottelua (»Sauff») hän sanoi saksalaisten »kansallispiruksi»; melkein samalla tavalla puhui jo Rooman suuri historioitsija Tacitus saksalaisista. Nyt onkin saatu selville, että säkeet eivät olekaan Lutheruksen, vaan

*) Kuuluisa filosofi Nietzsche sanoo sen Lutheruksen mitä suurimmaksi ansioksi, että hän uskalsi puolustaa aistillisuudenkin oikeutta.